

Rapport från skogsfinsk konferens på Högskolan i Karlstad 8-9 november 1991

Inbjudna personer från de områden i mellersta Skandinavien, som koloniserades av skogs/svedjefinnar från slutet av 1500-talet och under 1600-talet, samlades för diskussioner om vidgat samarbete.

Anledningen är att över hela det mellanskandinaviska utbredningsområdet bedrivs forskning kring den finska svedjebraukskolonisationen och den skogsfinska kulturen av både yrkesforskare och fritidsforskare. Föreningar har bildats, museer har gjort utställningar osv.

Det har kommit önskemål om bättre samordning och vidgat utbyte av idéer mellan forskare i de olika finnbygdsområdena. Det finns påtagliga regionala skillnader. Därför skulle det medföra stora fördelar om hela utbredningsområdet studeras och jämförs.

Som ett led i den fortsatta verksamheten hade därför Gruppen för regionalvetenskaplig forskning och Samhällsvetenskapliga institutionen vid Högskolan i Karlstad inbjudit till temadagar/konferens kring svedjebraukskolonisationen. Syftet är att skapa ett nätverk mellan finnskogarnas skilda områden.

Fredag 8 november

Konferensen inleddes med en presentation av de skilda områdena. Deltagarna redogjorde för kolonisationens omfattning samt för de verksamheter som bedrivs för närvarande. Den första konferensdagen ägnades därefter åt ämnet; Finnskogsforskningens brister och möjligheter.

Lennart Stenman vid Högskolan belyste i ett anförande den vanliga bilden av skogsfinnen. Det finns många myter som inte stämmer med de faktiska förhållandena. Man bortser ofta från det förhållandet att Finland var en landsdel i det svenska riket ända till 1809 och att svensk lag och offentligförvaltning gällde inom hela riket. Det som skilde den inflyttade finnen från den lokala befolkningen var språket och det kulturella ursprunget. Förvärvet av egendom skedde exempelvis på samma villkor för både svenskar och finnar. Konferensdeltagarna delade sedan upp sig i grupper för behandling av följande frågeställningar:

- Hur tillgodoser vi vårt databehov?
- Kolonisation och etablering. Omvärderingar. Vilken ytterligare kunskap behöver vi?
- Från skogsfinne till svensk eller norrman - en fråga om identitet.

Den första konferensdagen avslutades med en gemensam supé. Efter supén visade Birger Nesholm ett eget bildspel med motiv från Finnskogen i Solør-Värmland som överträffar det mesta. Åskådarna satt tysta och förstummade en lång stund efter slutapplåden.

Lördag 9 november

Gabriel Bladh vid Högskolan inledde den andra konferensdagen med ett anförande, som hade rubriken: Varför forska om finnskogen? Han berörde ämnena natur/kulturmiljö, forskningshistoria, nutid, nya infallsvinklar, arkeologisk kartering m.m.

Källmaterial om skogsfinnarna behandlades därefter i en föreläsning av Kari Tarkiainen, Riksarkivet. Han redogjorde först för flyttningsrörelserna i Finland under 1500-talet och visade sedan hur den tidiga kolonisationen i Sverige förlöpte. Dessa händelser har avsatt handlingar som bevaras i olika arkiv. I Finland finns Generalregistret över den tidiga bosättningen. På svenska och norska sidan finns, förutom skattlängder, soldatrullor, finnemantalet och liknande, också torpbrev, besvärsskrivelser, rannsakningshandlingar m.m. Några av dessa handlingar är inte tillräckligt undersökta med avseende på upplysningar om finnarna. Vid sidan om det primära källmaterialet finns också sekundära källor från forskare och sagesman.

Mot slutet av konferensen ställdes så frågan: Hur arbetar vi vidare?

Högt på önskelistan stod en databas med kapacitet att lagra information från alla de områden som finnkulturforskningen omfattar. Det konstaterades att vid val av system är det viktigt att bedöma varåt utvecklingen går samt att ta hänsyn till de program som används för närvarande inom olika institutioner. Den grupp som hade diskuterat möjligheterna att tillgodose behovet av databank fick i uppdrag att komma med ett konkret förslag inför en planerad kommande konferens.

Lennart Stenman höll slutligen ett anförande med rubriken: Lokal historieskrivning och skogsfinnarna. Hur kan fritidsforskare och yrkesforskare mötas? Han redovisade nya infallsvinklar och synsätt som öppnar för studier av "vita fläckar" inom finnkulturforskningen. Vidare konstaterade han att det har skett ett närmande mellan yrkesforskarna och fritidsforskarna. Den pågående kursverksamheten har här haft betydelse.

Stiftelsen Finnkultur i Hällefors erbjöd sig att arrangera nästa konferens. Preliminär tidpunkt är början av maj 1992.

Huvuddelen av rapporten bygger på Arne Östmans artikel "Om Finnskogen", publicerad i Finnkultur 1991:4. Rapporten samt följande program har därefter redigerats av Maud Wedin mars 2013.

KONFERENS OM SKOGSFINNARNA
HÖGSKOLAN I KARLSTAD 8-9 NOVEMBER 1991

Plats: Högskolan i Karlstad, Gul Hörsal

PROGRAM

Fredag 8 november

10.00 Kaffe och registrering

10.30 Inledning: Skogsfinska bygder

10.45 Presentation av visioner och verksamheter runt om i Mellanskandinavien; Värmland, Solør, Bergslagen, Medelpad, Hälsingland (diverse vidtalade presentatörer)

12.00 Lunch

13.00 Finnskogsforskningens brister och möjligheter;

-16.00 Inledningar och gruppdiskussioner om olika forskningsteman

Grupp 1: Hur tillgodo ser vi vårt databehov? Databaser och arkivmaterial; Vad finns i dag och vilka behov av sammanställningar finns? Finnskogslitteraturens källvärde; granskning av förtjänster och brister.

Grupp 2: Kolonisation och etablering. Orsakerna bakom kolonisationen och händelseutvecklingen i kolonisationsfasen har varit föremål för omvärderingar. Vilken ytterligare kunskap behövs om t.ex. försörjningssätt, samband mellan de olika finnskogarna, kontakten med svenska och norska myndigheter och bönder?

Grupp 3: Från skogsfinne till svensk eller norrmann - en fråga om identitet och assimilation men även om "invandrapolitik" under olika epoker.

16.00-16.30 Redovisning av gruppdiskussionerna

19.00 Enkel supé

Birger Nesholen: bildspel om natur-kultur och finnskogen

Lördag 9 november

09.00 Inledning: Varför forska om finnskogen?

09.15 Källmaterial om skogsfinnarna: Föreläsning Kari Tarkiainen, Riksarkivet

10.15 Kaffe

10.45 Hur gör vi källmaterialet tillgängligt, diskussion

11.45 Lunch

13.00 Lokal Historieskrivning och Skogsfinnarna; Hur kan fritidsforskare och yrkesforskare mötas? Inledning, diskussion

15.00 Summering; Hur arbetar vi vidare?

16.00 Avslutning

Kostnader i samband med konferensen: Ingen konferensavgift, maten betalas av deltagarna själva, till fredag lunch kan matkuponger köpas, måltiden på fredag kväll kostar 100 kr. Vi bjuder på kaffe fredag förmiddag och lördag. Hör av dig om du önskar vegetarisk mat !

Välkommen hälsar

Gruppen för regionalvetenskaplig forskning och Samhällsvetenskapliga institutionen vid Högskolan i Karlstad

Ytterligare information lämnas av

Gabriel Bladh eller Lennart Stenman

Högskolan i Karlstad

Tel. 054 - 83 80 00